

Joanna Kufel-OrłowskaORCID: 0000-0002-9247-0098
joanna.kufel-orlowska@uws.edu.plUniwersytet w Siedlcach
Wydział Nauk Społecznych**XIII Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie nt. „Bezpieczeństwo podmiotów w warunkach transformacji cyfrowej, Siedlce 24-25 kwietnia 2025 r.**

DOI: 10.34739/doc.2025.22.23

W dniach 24-25 kwietnia 2025 r. w Uniwersytecie w Siedlcach odbyły się XIII Ogólnopolskie Warsztaty Metodologiczno-Dydaktyczne w Naukach o Bezpieczeństwie nt. *Bezpieczeństwo podmiotów w warunkach transformacji cyfrowej*. Organizatorem Warsztatów był Instytut Nauk o Bezpieczeństwie Wydziału Nauk Społecznych. Celem konferencji było umożliwienie wymiany wiedzy, doświadczeń, badań oraz dobrych praktyk w zakresie bezpieczeństwa podmiotów w dobie transformacji cyfrowej, zarówno w wymiarze teoretycznym, jak i praktycznym, z uwzględnieniem perspektywy metodologicznej oraz dydaktycznej. Podczas warsztatów poruszono m.in. zagadnienia: filozofii bezpieczeństwa, cyberprzestępczości, sztucznej inteligencji, transformacji infrastruktury krytycznej, odpowiedzialności w systemach autonomicznych, manipulacji informacyjnej, pedagogiki bezpieczeństwa oraz ochrony praw człowieka w warunkach wojny informacyjnej i cybernetycznej.

W roli gospodarzy konferencji wystąpili JM Rektor prof. dr hab. Mirosław Minkina – przewodniczący Komitetu Naukowego – który dokonał uroczystego otwarcia wydarzenia, dr hab. Stanisław Topolewski, prof. uczelni – dziekan Wydziału Nauk Społecznych oraz dr hab. Krzysztof Drabik, prof. uczelni – dyrektor Instytutu Nauk o Bezpieczeństwie. Dwudniowe obrady, w których uczestniczyło blisko 80 osób, rozpoczęły się sesją plenarną, której centralnym punktem była debata naukowa na temat roli człowieka, społeczeństwa

i państwa w obliczu wyzwań, ryzyk i zagrożeń cyfrowej transformacji. Dyskusji przewodniczył prof. dr hab. Bernard Wiśniewski. Uczestnikami debaty byli: dr hab. Jerzy Kosiński, prof. uczelni, dr hab. Robert Białoskórski, prof. uczelni oraz prof. Iurii Sheviakov. Z uwagi na bogaty harmonogram konferencji obrady toczyły się w pięciu równoległych panelach tematycznych, podczas których referaty wygłosiło łącznie 59 prelegentów reprezentujących uczelnie, centra i towarzystwa naukowe oraz wyspecjalizowaną służbę. Każdy z paneli zakończony był czasem na dyskusję i pytaniami do prelegentów.

Pierwszy panel zatytułowany *Środowisko cyberprzestrzeni a dobrostan bezpieczeństwa człowieka, społeczeństwa, państwa* prowadzony był przez prof. dr. hab. inż. Andrzeja Glena oraz prof. dr. hab. Ryszarda Rosę. Podczas tego panelu odbyło się wręczenie nagród w konkursie na najlepszą monografię i artykuł naukowy, opublikowane w latach 2020-2024, zorganizowanym przez Polskie Towarzystwo Nauk o Bezpieczeństwie. Nagrody za najlepszą monografię otrzymali: Tomasz Aleksandrowicz (1. miejsce), za *Prognozowanie zagrożeń terrorystycznych. Aspekty metodologiczne* Warszawa 2022, Tomasz Safjański (2. miejsce) za *Tak zwany Interpol. Studium uwarunkowań skuteczności zwalczania przestępczości transgranicznej i terroryzmu w ramach globalnej współpracy policyjnej* Warszawa 2023 oraz Ryszard Rosa (3. miejsce) za *Zarys filozofii bezpieczeństwa* Siedlce 2023. Wyróżnienia zdobyli Łukasz Mikołajczyk *Zarządzanie bezpieczeństwem osób niepełnosprawnych w ryzykach ewakuacji* Kalisz 2024, Juliusz Piwowarski *Kultura bezpieczeństwa. Perspektywa nauk o bezpieczeństwie* Kraków 2024, Jarosław Stelmach *Zamachy terrorystyczne, Istota i koncepcja reagowania* Warszawa 2023 oraz Jarosław Struniawski *Praca sztabowa w Policji* Dąbrowa Górnicza. Natomiast nagrody za najlepszy artykuł naukowy z zakresu nauk o bezpieczeństwie odebrali: Waldemar Kitler (1. miejsce) za *Bezpieczeństwo wewnętrzne w świetle współczesnych wyzwań teorii i praktyki problemu*, Maciej Marszałek (2. miejsce) za *Oblicza współczesnych konfliktów zbrojnych i wojen. Stare czy nowe wojny?* oraz Jarosław Keplin (3. miejsce) za *Działania hybrydowe jako niewidzialne zagrożenia*. Wyróżnienia przyznano Krzysztofowi Drabikowi *Bezpieczeństwo człowieka w przednowoczesności – wybrane refleksje z tradycji filozoficznej starożytnej Grecji*, Agacie Tyburskiej *Badania powiązań i zależności systemów infrastruktury krytycznej – podstawą uodparniania infrastruktury krytycznej państwa i dużych aglomeracji*

miejskich oraz Przemysławowi Wywiłowi Wojna na Ukrainie a kwestia powrotu obowiązkowej służby wojskowej w wybranych państwach europejskich. Był to dodatkowy element integrujący środowisko akademickie i eksperckie.

Jako pierwszy prelegent referat przedstawił dr hab. Mariusz Kubiak (Uniwersytet w Siedlcach). Tytuł jego wystąpienia brzmiał *Wyzwania, szanse i zagrożenia dla bezpieczeństwa kulturowego w sieci*. Drugim prelegentem był dr hab. Krzysztof Drabik (Uniwersytet w Siedlcach), który omawiał *Transformację w dialektyce bezpieczeństwa*. Trzeci referat w tym panelu nt. *Filozofii i nauk o bezpieczeństwie*. *Dialektyka współzależności i względnej autonomii* przedstawił prof. dr hab. Ryszard Rosa (Polskie Towarzystwo Nauk o Bezpieczeństwie). Czwartą prelekcję nt. *Znaczenia mądrości dla bezpieczeństwa podmiotów fizycznych i prawnych w warunkach upowszechniania AI* wygłosił prof. dr hab. Marian Cieślarczyk (Wojkowska Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego). Następnie z tematem *Tożsamość – Dialog – Bezpieczeństwo*. *Zagubienie człowieka w «świecie cyfrowym»* wystąpił ks. dr hab. Cezary Smuniewski (Uniwersytet Warszawski). Dalej, o *Cyberprzestrzeni w służbie zła* rozważał prof. dr hab. Stanisław Jarmoszko (Uniwersytet w Siedlcach). Kolejny referat zaprezentował dr hab. Marek Leszczyński (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach). Brzmiał on *Ekonomia oszustwa i manipulacji jako zagrożenie dla bezpieczeństwa personalnego i strukturalnego*. Dr Oksana Bieliakowa (Special Correspondent Kyiv Post) przedstawiła temat dotyczący *Cyberbezpieczeństwa w trakcie gorącej wojny w Ukrainie*. Ostatnie wystąpienie w tym panelu należało do dr. hab. Mateusza Kuczabskiego (Uniwersytet w Siedlcach), który przedstawił temat *Sztuczna Inteligencja w medycynie – dylematy i wyzwania*.

W drugim panelu dotyczącym *Transformacji cyfrowej w systemie bezpieczeństwa narodowego* moderatorami byli prof. dr hab. inż. Waldemar Kitler oraz prof. dr hab. Janusz Gierszewski. Obrady rozpoczął prof. dr hab. inż. Waldemar Kitler (Towarzystwo Wiedzy Obronnej), wygłaszając referat *Postęp w starym urządzeniu państwa w dziedzinie bezpieczeństwa narodowego, w warunkach transformacji cyfrowej*. Następnie prof. dr hab. Janusz Gierszewski oraz dr Jarosław Przyjemczak (Uniwersytet Pomorski w Słupsku) przedstawili referat *Bezpieczeństwo państwa w erze transformacji cyfrowej – wyzwania, zagrożenia i strategie adaptacyjne*. Dr hab. Przemysław Wywił (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie) wystą-

pił z prelekcją *Higiena cyfrowa a bezpieczeństwo narodowe w świetle doświadczeń z kryzysu migracyjnego na granicy polsko-białoruskiej*. Dalej, problematykę *Cyberbezpieczeństwo infrastruktury krytycznej w erze Przemysłu 4.0: nowe zagrożenia i strategie ochrony* zaprezentował dr Marek Bednarz (Uniwersytet Pomorski w Słupsku), a prelekcję nt. *Cyberataki skierowane na infrastrukturę krytyczną jako element wojny hybrydowej* wygłosiła dr hab. Agata Tyburska (Akademia Policji w Szczytnie). Dr hab. Juliusz Piwowski i dr hab. Leszek Woszczek (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego APEIRON w Krakowie), omawiali *Psychologiczne aspekty kultury bezpieczeństwa. Między ujęciem jakościowym a ilościowym*. Referat *Gra decyzyjna narzędziem kształtowania kultury bezpieczeństwa informacyjnego* wygłosiła dr hab. Hanna Batorowska (Akademia Sztuki Wojennej). Przedstawicielka tej samej uczelni, dr hab. Ilona Urych rozważała na temat *Edukacji na rzecz bezpieczeństwa i jej współczesnych wyzwań*. Ostatnim prelegentem w tym panelu był dr hab. inż. Jarosław Stelmach (Uniwersytet WSB Merito we Wrocławiu), który przedstawił problem *Ochrona ludności i obrona cywilna w Polsce jako krytyczna potrzeba i wyzwanie dla nauk o bezpieczeństwie*.

Trzeci panel *Transformacja cyfrowa a bezpieczeństwo podmiotu*, prowadzony był przez dr hab. Cezarego Kalitę i dr hab. Halinę Świebodę. Jako pierwszy referat w tym panelu, *Przełamywanie dychotomicznego postrzegania sztucznej inteligencji* zaprezentowała dr hab. Halina Świeboda (Akademia Sztuki Wojennej). Następne wystąpienie *Kto odpowiada, gdy nikt nie decyduje? Luki odpowiedzialności (responsibility gaps) w epoce autonomicznych systemów bezpieczeństwa* przedstawił dr hab. Cezary Kalita (Uniwersytet w Siedlcach). Trzeci referat w tym panelu przygotował dr Tomasz Łachacz (Akademia Policji w Szczytnie), a dotyczył on *Ochrony ludności w warunkach transformacji cyfrowej*. Czwartą prelekcję w tym panelu wygłosił dr hab. Marcin Krause (Politechnika Śląska) *Bezpieczeństwo człowieka w środowisku pracy w warunkach transformacji cyfrowej – wybrane aspekty BHP*. Piąty referat został przedstawiony przez dr Joannę Grubiczką (Uniwersytet Pomorski w Słupsku) i brzmiał on *Między ochroną a kontrolą – cyberbezpieczeństwo a prywatność w dobie transformacji cyfrowej*. Na temat *Celów i treści edukacji dla bezpieczeństwa jako wyzwanie w dobie rozwoju społeczno-technologicznego* wystąpienie przygotowała dr Ewelina Włodarczyk (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie).

Następne wystąpienie dotyczyło *Problemów z edukacją społeczeństwa z zakresu cyberbezpieczeństwa* i zostało przedstawione przez dr Roberta Zapart (Uniwersytet Rzeszowski). Dr Renata Tarasiuk (Uniwersytet w Siedlcach) wygłosiła referat pt. *Środowisko Alt-Right w Ameryce Łacińskiej. Korzenie ruchu, radykalizacja w sieci, zagrożenia offline*. Ostatnie wystąpienie w tym panelu dotyczyło *Radia jako atrybutu transformacji cyfrowej bezpieczeństwa człowieka* i zostało wygłoszone przez dr Katarzynę Stępień (Ośrodek Badań Bezpieczeństwa Informacyjnego). Po zakończeniu każdego z paneli konferencji otwierano dyskusję. Uczestnicy konferencji wymienili się spostrzeżeniami dotyczącymi problematyki poruszonej w referatach, a także mieli okazję poszerzyć swoją wiedzę o zagadnienia, które w wystąpieniach nie zostały szerzej omówione, ale się z nimi wiązały.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się kolejnym, czwartym panelem, zatytułowanym *Transformacja cyfrowa bezpieczeństwa człowieka, społeczeństwa, państwa w wymiarach: lokalnym, regionalnym, globalnym*. Moderowany był on przez prof. dr hab. Kazimierza Żegnałkę i dr hab. Adama Bobryka. Jako pierwszy w tym panelu wystąpił dr Krzysztof Kaczmarek (Politechnika Koszalińska) i przedstawił on referat nt. *Odporność społeczeństwa na sytuacje kryzysowe a bezpieczeństwo państwa*. Następnie głos zabrała dr Klaudia Skelnik (Uniwersytet WSB Merito w Gdańsku), która przygotowała prelekcję nt. *Budowanie odporności na zagrożenia przy zastosowaniu zarządzania bezpieczeństwem informacji w instytucjach*. Dr Zygmunt Dudek (Politechnika Rzeszowska) rozważał o *Kontroli nad służbami w zakresie stosowania czynności operacyjno-rozpoznawczych. Wnioski de lege ferenda*. Kolejne wystąpienie dotyczyło *Standardów dydaktyki cyfrowej – wyzwania i zagrożenia w preliminaryjnym ujęciu* i wygłosił je prof. dr hab. Andrzej Pieczywok (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego). Następnie głos zabrała dr hab. Teresa Grabińska (Akademia Wojsk Lądowych im. gen. Tadeusza Kościuszki we Wrocławiu), opowiadając o *Wpływie cyfryzacji na warstwę instrumentalno-obronną bezpieczeństwa personalnego*. Kolejni prelegenci, prof. Victor Korendovych i dr Sergey Yassenko (National Defence University of Ukraine) wygłosili referat (online) nt. *An approach to improving the digital transformation management system*. Również online swoje wystąpienie dotyczące *Zagrożeń i ryzyka sztucznej inteligencji oraz algorytmów sieci neuronowych dla systemu komunikacji społeczno-politycznej* wygłosili

prof. Hennadii Pievtsov (National Association of Ukrainian Defense Industries) i prof. Hryhorii Zubrytskyi (Armed Forces of Ukraine). Prof. Iurii Sheviakov, prof. Viktoriia Aleksandrova oraz prof. Olena Krasnonosova (Civil Aviation Institute of Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University) przedstawili temat *Tools for organizing training on human rights protection during martial law*. Kolejne wystąpienie w tym panelu należało do prof. Vasyla Krotiuka (Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University) i dr Valerii Orlenko (Civil Aviation Institute of Ivan Kozhedub Kharkiv National Air Force University), którzy przedstawili referat zatytułowany *Human rights in cyberwarfare: the experience of Ukraine*. Dr hab. Stanisław Topolewski (Uniwersytet w Siedlcach) rozważał o *Bezpieczeństwie dokumentów w Polsce (tradycje i współczesność)*. Z ostatnim referatem w tym panelu wystąpiła studentka lic. Natalia Bakalarska Uniwersytetu w Siedlcach, omawiając *Cyberprzestępczość jako zagrożenie dla bezpieczeństwa jednostki*.

Ostatni, piąty blok tematyczny konferencji *Praktyka transformacji cyfrowej bezpieczeństwa człowieka, społeczeństwa, państwa* poprowadziły dr Maryla Fałdowska, dr Daria Krzewniak oraz dr Sylwia Zakrzewska. Jako pierwszy w tym panelu przedstawił swój referat dr hab. Andrzej Potoczek (Akademia Jagiellońska w Toruniu) i dotyczył on *Idei zintegrowanego zarządzania bezpieczeństwem lokalnym*. Temat dotyczący *Świadomości informacyjnej Służb Więziennych w odniesieniu do ochrony danych osobowych* zaprezentowała dr Katarzyna Batorowska (Akademia Wymiaru Sprawiedliwości). Kolejny prelegent, mgr Kamil Domagała (Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa Publicznego i Indywidualnego APEIRON w Krakowie) przedstawił referat dotyczący *Inspekcji Transportu Drogowego w dobie wyzwań cyfryzacji organów administracji publicznej*. Następna prelekcja przedstawiona została przez mł. bryg. dr. inż. Marcina Łapicza i mł. bryg. dr. inż. Jacka Kalinko (Akademia Pożarnicza) i dotyczyła *Roli bezzałogowych statków powietrznych w procesie podejmowania decyzji Kierującego Działaniami Ratowniczymi*. Kolejne sześć referatów zostało przedstawionych przez pracowników i studentów Uniwersytetu w Siedlcach i dotyczyły one następujących tematów: *Polityka historyczna elementem wojny informacyjnej – wybrane problemy* (dr Maryla Fałdowska), *Rola Internetu w zapobieganiu przemoc domowej – aspekty prawne i bezpieczeństwa* (dr Joanna Kufel-Orłowska), *Manipulacja informacją – psychologiczne czynniki podatności i budowanie*

odporności społecznej (dr Daria Krzewniak), *Między prawdą a propagandą. Rola manipulacji informacyjnej w kształtowaniu postaw obronnych społeczeństwa* (dr Sylwia Zakrzewska), *Cyberprzestępczość jako ciemna strona transformacji cyfrowej* (mgr Mariusz Matacz), *Pedofilia i grooming w Internecie – analiza problemu* (Małgorzata Kulawska). Ostatnim wystąpieniem w tym panelu był referat studentki Martyny Najdyk (Uniwersytet w Siedlcach) i dotyczył on *Dystrybucji środków psychoaktywnych w Internecie*.

Całość obrad została zakończona dyskusją. Wystąpienia zwieńczyła dyskusja, podczas której prelegenci odpowiadali na pytania uczestników. Po ostatniej wymianie zdań i spostrzeżeń uczestników konferencji dr hab. Krzysztof Drabik, prof. uczelni podsumował konferencję i skierował do wszystkich podziękowania za udział w tym przedsięwzięciu, uroczyście zamykając obrady. Całą konferencję można uznać za nad wyraz udaną. Organizatorzy jednocześnie zapowiedzieli kontynuowanie tego cyklu obrad w następnych latach.